

באר יצחק.

איתא בשבת דף ל' ע"ב: אמר ר' גידל אמר רב, כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפחותיו נוטפות מר חכמה, שנאמר שפחותיו שושנים נוטפות מור עובר, אל תקרי שושנים אלא ששוים, ע"כ. וכתב ע"ז הגאון מהרש"ל ז"ל וז"ל: ומה שקשה מאגן דהבוינה, אמינה דסמך אסיפא דקרא, ידיו גלילי זהב ממולאים בחרשיש וגומר והמזין יבין עכ"ל. ואנא, ריב קמינא, לולא דמסהינא, אמינא, כי מקרא דשפחותיו גופיה משמע הא דהבוינה, ולא אינפריכנא, לסייעתא דקרא אחרינא, וה"ס לסעריד:

כל תלמיד היושב לפני רבו ושונה, צריך ששפחותיו שהינה נוטפות מר, וסידשי ז"ל מבינות מחמה חימה, ואם יעבור ע"ז ולא יעשה כן, איך רבו יעברו בו, על אשר לא נהג בו כבוד וישרפהו כהבל סיו, ע"ד מ"ס במסכת אבות פרק פני מענה ירד: רבי אליעזר אומר וכו' והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בנחלתן שלא חכיה וכו' (סירס הר"ב, שלא יאהג בהם קלות ראש כדי שלא תענה על ידס), ולחישתן לחישת סרק (וסירס הר"ב, דבזיון הוא כהבל היוצא מפי הסרק, שזורק בשעה שהוא לוחש), ואף כל דבריהם כנחלי אש, ע"כ. ויציין עוד מ"ס ע"ז הרשב"ץ זיעית בספרו מגן אבות.

והשתא איז פסיר מ"ס רב גידל, ולא קשי מידי מגיל דהבוינה במ"ס המהרש"ל ז"ל. כנ"ל, לפי דעתי הקלושה ברור ונכון, ואם דברי ימלאו תן בעיני הרב המו"ל ובעיני תקוראים בכבדים, אוכל לומר כי חז"ל הניחו לי מקום "להתגדר בו" לפ"ק.

ובדרך אגב אמרתי להגיד בזה, זה מה שרמזתי בדברי המהרש"ל הנ"ל כיד ה' הטובה עלי, והוא כי האותיות של "ידיו גלילי זהב ממולאים בחרשיש" יתפרשו למלות האלו "אלא חמול בהלומד בלי מר", והאותיות העודפות אל אלו—והן חמשה יוד"ן, ג' ז' — עולה מספרן ס', וכמ"ד היא רומזת לתורה — כמ"ס באותיות דרבי עקיבא אשר בספר מדרש תלפיות וז"ל: סמ"ך זו תורה סביב סמך לה נביאים וכתובים, משנה מדרש ואגדות ושמועות ותוספות וכו', — לומר לך כל הלומד ס', דהיינו תורה כדאמרו¹, אלל רבו בלי חימה ויראה, עומ ישא, וישי מדון בלש, רח"ל, וזמ"ס מהרש"ל, דסמך אסיפא דקרא ידיו גלילי זהב וכו'. כי גם רמז לעונש הלומד בלא מורא.

ועוד לאלוה מלך, "ידיו גלילי זהב ממולאים בחרשיש" משיו עשה תן מעולתה ספיריה" עם עשר חיבותיהם, גימטריא "כל תלמיד היושב לפני רבו ואין שפחותיו נוטפות מר, חכמה" חושבניה דין כחושבניה דין בדקדוק.

הצבי יצחק בן דוד מרעלי ס"ט.

¹ ואפשר עוד לומר כי סמ"ך רומזת לשפה קדרי מנכ"ז ט"ס בהם ס' מסכתות (מלמד מסכת אבות)